

1^e Jaargang 1983

Jaarboekje

Stichting
Heemkunde
Ootmarsum

Op de omslag:

De Laaggestraat in het begin van de 20e eeuw.

Op het bordje staat nog Neuenhauserstraat.

Rechts de Twentse Damast-, Linnen- en Katoenfabriek.

J A A R B O E K J E

=====

STICHTING HEEMKUNDE OOTMARSUM

1983

INHOUD

	pag.
Inleiding	3
Voorwoord	5
Jaarverslag	7
Verslag Werkgroep Geschiedenis I	11
Werkgr. Gesch.II onderzoekt grensgeschillen	12
Verslag Werkgroep Dia-voorstellingen	13
Verslag Natuurstudiegroep	14
Bijdrage Werkgr. Dialect en Folklore	15
Verslag Werkgroep Bibliotheek	16
Jeugdwerkgroep	17
Wist U.....?	18
Donateurskaarten 1980-84	19
Bij ons in de familie	22
Een Werkgr. Documentatie gewenst?	25
Komt er een Natuurstudiegroep II ?	26
Flitsen uit de historie van Ootmarsum	27
Een Werkgr."Naald en draad" gewenst?	27
Medewerking gevraagd	28
Beekdalenprojekt	30
Uit de eerste jaren	33
Kroniek 1983	36
Padden op vrijers"pad"	38
Een tweede jeugdgroep?	40
Excursie 1984	41
Brievenposterij	42

. = . = . = . = . = . = . = .

INLEIDING

Eindelijk dan een Jaarboekje van onze Stichting Heemkunde.

Door het bestuur en donateurs is het idee voorheen vaker geopperd, maar met name door de hoge kosten, die hiermee gepaard gaan en de jaarlijkse haalbaarheid, kwam het maar niet tot een verwezenlijking.

Vorig jaar echter werd de draad weer opgevat en hebben onderstaande personen zich met de realisatie, zo U wilt redactie, er van belast.

Als hoofddoel heeft de redactie zich gesteld: het tonen op welke wijze, met hoeveel inzet en enthousiasme er binnen de Stichting Heemkunde wordt gewerkt.

Het "Jaarboekje Stichting Heemkunde Ootmarsum", zoals dit boekwerkje wordt genoemd, moet een afspiegeling zijn van één jaar Heemkunde in al zijn facetten.

Het spreekt vanzelf dat hierbij de verschillende werkgroepen uitgebreid aan het woord komen. Daarnaast echter zullen in de, naar wij hopen vele, volgende jaarboekjes verslagen komen te staan van incidentele gebeurtenissen. Foto's zullen een en ander verduidelijken en het boekje levendig maken.

Voor de vaste rubrieken wordt gezorgd, zoals U boven hebt gezien.

Voor wat de "losse bijdragen" betreft, doen we een beroep op U allen. Hebt U verhalen, opgetekend uit de mond van een Oude Ootmarsummer(se), hebt U foto's, beschrijvingen en/of tekeningen de natuur betreffende, stelt U zich

dan eens in verbinding met de redactie. Wellicht is Uw bijdrage het weten en zien waard voor anderen.

Immers dit boekje is het eerste van een - hopelijk lange - serie, maar verschijnt deze keer wat laat door diverse omstandigheden - alle begin is moeilijk. Het is de bedoeling de volgende boekjes in het voorjaar te laten verschijnen. Met Uw hulp kan dat.

Op deze wijze kan het Jaarboekje uitgroeien van een afspiegeling van de Stichting Heemkunde tot een afspiegeling van Ootmarsums Heem.

Harrie Exterkate

Gustaaf Klaas

Ben Morshuis

Harry Oude Elberink.

VOORWOORD

U allen van harte welkom bij het lezen van ons Jaarboekje Stichting Heemkunde.

Het verzorgen en continueren ervan is echter niet zo maar iets. Vandaar dat er nu een werkgroep (redactie) is gevormd, om een en ander goed aan te pakken.

Dit eigen kontaktblad leent zich uitstekend voor het geven van informatie, zoals:

- Belangrijke bestuurszaken en/of beslissingen.
- Aktiviteiten van de verschillende werkgroepen.
- Gegevens voor excursies, donateurs- en werkgroepavonden.
- Eventuele copy van U als lezer.

Dit alles en nog veel meer zal U meer betrokkenheid geven met onze Stichting. Deze heeft als doelstelling: het bestuderen, verzamelen, inventariseren, beheren, behouden en uitdragen van alles wat er op gebied van geschiedenis, archeologie, geologie, oude gebruiken, dialect, flora en fauna in en om Ootmarsum aan de orde is. Ze wil de verworven kennis meedelen en waar nodig anderen stimuleren. Dit alles vormt onze Stichting, die een zelfstandige organisatie is met een eigen bestuur en waarvan werkgroepen en U als donateur deel uitmaken.

De Stichting is op 26 mei 1966 opgericht en één van de toenmalige bestuursleden was de heer D.Nierop.

Op 28-2-'84 heeft hij als voorzitter afscheid genomen.

Bij deze wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken om hem namens het bestuur van de Stichting Heemkunde te bedanken voor het vele werk dat hij heeft gedaan. Om U daarvan een indruk te geven, wil ik graag aanhalen, wat de vice-voorzitter de heer J. Gerard op de afscheidsavond memoreerde. Toen in 1968 de heer Zuur als voorzitter bedankte, was hij degene die spontaan het voorzitterschap op zich nam. Als enige niet-Twentenaar in het bestuur, paste hij zich zeer snel aan en vergaarde heel wat kennis over deze streek. Om 16 jaar lang een organisatie te leiden, die ook zijn ups and downs kende, daarvoor is meer nodig dan het alleen aanwezig zijn. Het goed kunnen luisteren, relativeren en op het juiste moment inspelen op situaties, zijn eigenschappen, die je daarvoor nodig hebt. Mede is onder zijn leiding veel tot stand gekomen:

- een eigen bibliotheek met momenteel ca. 400 boeken.
- 't maken en verzorgen van dia's en dia-voorstellingen.
- het assisteren bij 't oprichten van div. zusterorgan.
- een groeiend donateursbestand: van 40 tot 250 donateurs.
- de aanzet tot een Twentse Noaberaovent in 1980.
- een foto-expositie vorig jaar Kerstmis in het stadhuis over "Ootmarsum, vroeger en nu".

Met algemene stemmen werd hij tot erevoorzitter benoemd en ontving het boek "De Havezaten in Salland" en voor zijn echtgenote was er een bos bloemen. Hierna werd aan mij het voorzitterschap overgedragen. Graag wil ik U als donateur een goed contact met onze Stichting toewensen en veel succes aan ons nieuwe blad.

JAARVERSLAG OVER HET STICHTINGSJAAR 1983-84

Vergaderingen: Jaarvergadering/bestuursvergadering op 22 febr. 1983. Bovendien is er vergaderd op 15-3-83, 12-4-83, 9-5-83, 5-7-83, 30-8-83, 27-9-83, 25-10-83, 15-11-83, 19-12-83 en 24-1-84.

Werkgroepenvergadering: aanwezig waren 30 donateurs. Uit de jaarverslagen van de zeven werkgroepen bleek, dat zij al heel wat activiteiten hadden verricht en er nog heel wat gedaan moest worden. De voorzitter drong er in zijn toespraak op aan dat de werkgroepen zelf i.v.m. vergrijzing, naar jongeren moesten uitzien, omdat er een leemte zou ontstaan als de ouderen gedwongen waren om met de werkzaamheden te stoppen. Vanuit de vergadering werd op een ledenactie aangedrongen. Na de pauze vertoonde de heer H.Kouijzer een serie oude dia's van Ootmarsum e.o.

Excursie: Op 1-10-1983 hebben 53 donateurs een bezoek gebracht aan de stad Munster.'s Morgens werd eerst de binnenstad bezocht en daarna het hoofddoel: het Westfaals Museum inclusief het planetarium. Iedereen vond het een zeer geslaagde excursie.

Donateursavond: Op 15-12-83 werd de jaarlijkse donateursavond gehouden. Hiervoor waren mevr.T.Hesselink-van der Riet en de heer Booyink van de Stichting Heemkunde Albergen uitgenodigd. Hun onderwerp "Van boom tot boerderij" liet zien, hoe men vroeger met eenvoudig materiaal een boom omzaagde en deze dan verder bewerkte tot hij geschikt was voor het gebinte van een boerderij. Het geheel werd verduidelijkt m.b.v. dia's, film en maquette. Alle aanwezigen waren vol lof.

Publicatie:De Werkgroep Geschiedenis II heeft het boek "De

Hof Ootmarsum" af en het zal één dezer dagen verschijnen. Het bestuur heeft besloten dat de Stichting zelf ook een jaarboekje zal uitgeven.

Bovenzaal Bibliotheek: Er is een begin gemaakt met het reorganiseren en schoonmaken van deze ruimte, die tot nu toe alleen dienst doet voor opslag en vergaderruimte jeugdgroep.

Bestuursverkiezing: Omdat bij de vorige jaarvergadering mevr. M.Oude Elberink van der Aa bedankte als sekretaressen en er nog geen opvolger/ster was, heeft de heer G.F.Klaas deze functie zolang waargenomen. Op 13-6-'83 heeft de heer H.Oude Elberink het officieel overgenomen. De heer D.Nierop, vanaf de oprichting in het bestuur en daarvan 16 jaar als voorzitter, stelde zijn functie vakant. De heer H.Geerdink zal het overnemen en voor hem moet een ander bestuurslid worden benoemd.

Paddenaktie: Van 6-3-83 tot 27-4-83 zijn er circa 1300 paden overgezet. Bij het opzetten van de val, het afbreken en het leeghalen van de emmers, heeft de organisator van het werk, de heer J.Gerard, veel steun ontvangen van de Milieuraad, jeugdwerkgroep, Blokhutgroep, M.Winhoff Mavo, Heemkunde Denekamp, Mevr. Somsen en de heer A.van Koersveld.

Aankopen: een tweede archief/boekenkast op 7-4-83;

2e hands electr. typemachine(Adler) op 28-10-83.

Afscheidsreceptie Antonio Radboud Stichting:

Op 9-9-83 hield deze stichting een afscheidsreceptie, die mede door de Stichting Heemkunde Ootmarsum was georganiseerd. De heren Gerard, Klaas en Nierop hadden voor deze gelegenheid een fraaie tentoonstelling opgebouwd vanaf de beginperiode tot nu. De heer G.F.Klaas gaf op humoristische wijze

ze een chronologisch overzicht. Na afloop ontvingen we een enveloppe met f 150,-- die dienden voor de gemaakte kosten en tevens als blijk van dank en erkentelijkheid.

Rondleidingen: Op 29 juni '83 hield de heer H.Kouijzer voor het I.V.N. een rondleiding over het Springendal en de heer J.Gerard op 3 juni '83 een stadsexcursie voor 20 K.V.G.-voorzitters.

Recepties: Op 24 april '83 bezochten wij de receptie van Set-Up '65 n.a.v. promotie eerste damesteam naar de eredivisie. Op 13 juni '83 naar de afscheidsreceptie van de burgemeester Dr. Fleers en op 27 augustus '83 naar de afscheidsreceptie van pastor L. Brummelaar.

Bezoek aan zusterverenigingen: Op 10 maart '83 hebben een viertal bestuursleden in Albergen de expositie "Van St.Gallus tot St.Jobke" bezocht. Op 8 febr. '83 hebben een tweetal bestuursleden de "Noaberaovent" van de Twente Akademie bezocht.

Expositie: Tijdens en na de Kerstdagen hebben wij in het stadhuis een foto-expositie georganiseerd met als thema "Ootmarsum, vroeger en nu". De 41 foto's werden door circa 600 bezoekers/sters bewonderd. De foto's zullen later zoveel mogelijk worden opgehangen in het bovenzaaltje van de bibliotheek.

Resumerend: Het leek voor de Stichting Heemkunde een gewoon jaar te worden, maar toch waren er enkele hoogtepunten aan te wijzen.

- De onverwacht gehouden maar zeer geslaagde fototentoonstelling in het stadhuis.
- De goed georganiseerde afscheidsreceptie voor de Antonio-Radboud Stichting.

- Het bijna afgewerkte boek "De Hof Ootmarsum".
- Een nieuwe voorzitter en sekretaris.

februari 1984.

H.F.J. Oude Elberink
sekretaris.

De samenstelling van het bestuur tijdens dit stichtings-
jaar was:

De heer H. Geerdink, voorz.	Anne Frankstr.2	tel. 1606
De heer H. Oude Elberink, sekr.	Nutterseweg 5	2114
De heer G. Klaas, penningmr.	Commanderiestr.5	1364
De heer J. Gerard, vice-voorz.	Hora Siccamastr.10	1929
De heer H. Kouijzer	Almelosestr. 11	2101
Mevr. H.Scholten-Haverkate	Almelosestr. 71	1216
Mevr. R. Slag-Damhuis	Grote Maten 2	2462
Mevr. J. van Zuilekom-Arkes	Kampstraat 10	1994

.....

VERSLAG WERKGROEP GESCHIEDENIS I

Evenals de andere werkgroepen vergadert ook deze eens per maand, roulerend van lid tot lid bij hen aan huis, t.w. B.Boevink, H.Eweg, G.F.Klaas, H.Kouijzer, P.v.d.Maas, D.Nierop en H. Scholten. Soms wordt er hard gewerkt, soms verteld, maar ook zijn er soms heftige discussies, die de samenkomsten verlevendigen. Desondanks is er al veel tot stand gekomen gezien de in het artikel van de Heer van der Maas genoemde studieresultaten. Verder was de groep aanwezig bij diverse opgravingen, hield stadsrondleidingen, werkte mee aan donateursavonden, exposities, dia-voorstellingen, hielp studenten bij het maken van scripties, enz. Soms krijgen we het resultaat hiervan aangeboden.

Stadsrecht en Landrecht leerden ons dat sommige woorden een totaal andere betekenis hebben gekregen. Dat is onvoorstelbaar. Ook kregen we een indruk van de leefwijze der mensen en hun beroep.

Ons volgende onderwerp zal een verhandeling worden over de jaren 1918-1940. Juist deze periode omdat hierin grote veranderingen in Ootmarsum hebben plaats gehad. Er is toen electriciteit, waterleiding en riolering gekomen. Door de aanleg der leidingen werden straten vernield en moesten worden vernieuwd. Het aanzien veranderde hierdoor geheel. Voor deze studie hebben we een 14-tal onderwerpen gekozen, zoals onderwijs, openbare werken, orde en veiligheid, enz. Een paar nieuwe medewerkers van wat jongere lichting zouden bij deze groep niet geheel onwelkom zijn.

H.G.M.Scholten

leider.

DE WERKGROEP GESCHIEDENIS II ONDERZOEKT GRENSGESCHILLEN.

Er waren tussen de bisschoppen van Utrecht en de graaf van Bentheim regelmatig konflikten over de grenslijn. Daarom werd er op last van Karel V in mei 1533 een vergadering bijeen geroepen in Oldenzaal om te proberen die grensgeschillen bij te leggen. Het duurde tot 1548 om al die getuigenverklaringen en bewijzen te onderzoeken en te verzamelen. Toen kwamen de vertegenwoordigers van Karel V, de graaf van Bentheim en de griffier van Overijssel te Ootmarsum bijeen. Het voornaamste was wel de regeling tot stand te brengen van de grenzen in het gebied van Drieland (Losser, Overdinkel) tot aan Coevorden. In het klooster Frenswegen werd in mei 1548 het verdrag ondertekend, dat uitvoerig wordt beschreven in het boek Racer VII. Voor het eerst worden de grenzen definitief vastgesteld en zo ver bekend is dit het eerste grensverdrag in Nederland. Deze belangrijke vergadering in 1548 was voor onze groep aanleiding om te gaan kijken wat er nog van terug is te vinden. (Een heel ander karwei dan het inmiddels verschenen werk "De Hof Ootmarsum".)

De definitieve grens tussen Nederland en Duitsland werd in 1824 vastgelegd bij het grenstraktaat door de koninkrijken der Nederlanden + Hannover. Dat gedeelte van de grens, gaan we nu aan de hand van dat traktaat onderzoeken.

's Zomers trekken we er op uit en verzamelen we allerlei gegevens en maken dia's van grensstenen.

's Winters werken we deze gegevens uit.

Mevr. R. Geerdink-Horsthuis.

VERSLAG WERKGROEP DIA-VOORSTELLINGEN

Het is wel een hele klus elke week een dia-voorstelling in Hotel Het Wapen van Ootmarsum, maar het is vrijwel een van de weinige mogelijkheden educatief bezig te zijn. Het publiek reageert rustig, geïnteresseerd en soms zelfs enthousiast met grote waardering voor het werk van amateurs. Wij dus. In 1983 gaven we tussen 1 juni en 20 oktober op die woensdagvonden 19 dia-voorstellingen(vorig jaar 20). Ze duren van 20 tot 22 uur met een korte pauze. Er was 1 extra voorstelling. Voor de pauze ziet men dia's over ontstaan en bloei van Ootmarsum, historische gebouwen, enz. Na de pauze komen er fleurige natuuroptnamen, waarbij we zelfs over drie series beschikken. Vorig jaar werden deze programma's verzorgd door de werkgroep bestaande uit de medewerkers: mevr. Oude Elberink, van Zuilekom, Geerdink en de heren Gerard, Klaas, Kouijzer, Nierop en Geerdink. Twee keer viel het duo Velthuis/Exterkate in. Wat bezoekersaantallen betreft was er geen erg groot dieptepunt: 19(vorig jaar 8), wel een hoogtepunt op 17 augustus: 68. In totaal 632 bezoekers (750). Jammer is het dat het tot op heden niet mogelijk is gebleken de vele flora-dia's met meer fauna af te wisselen. Vogelbescherming adviseerde ons eens bij particulieren te informeren naar dia's van dieren in bos en veld.

Dat doen we dan bij dezen.

Eigenlijk moest deze groep heten Werkgroep Dia en Film, want ook aan het filmisch gebeuren wordt gestaag voortgewerkt. De dia-voorstellingen begonnen dit jaar (1984) op 6 juni.

G.F.Klaas

leider/rapporteur

VERSLAG NATUURSTUDIEGROEP

Ook in 1983 hebben we de excursies op zaterdagmorgen gehouden, vertrek 9 uur vanaf het Molenhuisje, eens per 14 dagen. Er waren enige bijzondere excursies bij o.a. naar de Riest in Beuningen, het Roderveld in Rossum, Vasse en het Springendal. Overigens hebben we dit jaar ook weer enige zeldzame planten aangetroffen. Er zijn ons nu meerdere vindplaatsen bekend van de zevenster, waarschijnlijk een relict uit de ijs-tijd.

Het kanaal Almelo-Nordhorn oefent ook altijd een grote aantrekkingskracht op onze groep uit.

Tot deze groep behoren de dames R.Geerdink, M.Hunder, A. Reinders, L.Willemsen, J.van Zuilekom en de heren Bussemaker, J.Gerard, A.Horsthuis, H.Kouijzer, Muusers.

Hiervan neemt ongeveer de helft aan excursies deel en de rest min of meer los/vast. Zo gezien zouden enige nieuwe medewerkers van harte welkom zijn. De groep staat onder leiding van de heer H.A.G.Kouijzer.

De maandelijkse bijeenkomsten waren op de laatste donderdag van de maand, uitgezonderd in juli en december.

De streeplijsten zijn nu bijgewerkt vanaf 1977, de paddestoelen niet meegerekend.

In 1984 gaan we verder met het bijhouden van de streeplijsten, het filmen van de Dinkel, het inventariseren van de wandelroutes, die starten op de Kuiperberg, het verlenen van medewerking aan de paddenaktie zoals elk jaar gebruikelijk.

L.Willemsen-Zuidhof
rapportrice.

BIJDRAGE WERKGROEP DIALECT EN FOLKLORE

Hoewel onze groep even lang bestaat als de Stichting is ze nog maar weinig naar buiten getreden. De eerste jaren verzamelden we Twentse benamingen van vogels, planten, gekweekt en in 't wild, zaken die te maken hadden met het boerenbedrijf, hele lijsten met typisch Twentse uitdrukkingen. In de loop der jaren zijn talloze vragenlijsten van het Instituut voor Wetenschappen te Amsterdam beantwoord. Dat was erg tijdrovend. Niet minder tijdrovend was het voorbereiden en begeleiden van een Oecumenische kerkdienst in het Twents. Proza en gezang moesten daarin worden omgezet.

We werkten mee aan donateursavonden middels een quiz o.i.d. Dit jaar wordt onze medewerking gevraagd op de werkgroepenvergadering wat het deel na de pauze betreft.

Omdat er al heel wat lectuur over bleek te bestaan zijn we gestopt met het ond erwerp "kinderspelen", maar ook omdat we de laatste tijd nogal moeilijkheden hadden met de opkomst van de leden. Dat werkt erg remmend. De samenkomsten zijn nu op de tweede maandag van de maand. Als daardoor een regelmatig opkomst ontstaat, hopen we een verantwoord en zin-nig geheel te kunnen maken van de oude gebruiken in Ootmar-sum. We doen een beroep op enige Ootmarsummers, die deze gebruiken van jongsaf hebben meegemaakt, ons er bij te hel-pen. Met het boekje "Het lêven in de Noaberschap" hebben we het afgelopen jaar het meeste succes gehad. Deze werk-groep kan nog wel versterking met enkele personen gebrui-ken. Momenteel hebben we de volgende medewerkers: A.Baan-stra leider, H.Scholten, P.Pikkemaat, G.Oude Veldhuis, H. Helthuis, G.Frommink, W.Essink, H.Engelbertink en

VERSLAG WERKGROEP BIBLIOTHEEK

De groep bestaat uit H. Scholten leider, G.F. Klaas rapporteur, P.v.d.Maas adviseur, H.Kouijzer bibliothecaris, mevr. E.Wiggers bibliothecaresse. Onze eigen bibliotheek in het bovenzaaltje van Huis Poort'n Frederik is in 1983 weer met 53 werken groot en klein uitgebreid, waarvan er 15 zijn geschonken. Daaronder een aantal fraaie exemplaren, rijk geïllustreerd. In totaal tellen we er nu 420. De kast werd te klein en er moest een tweede worden aangeschaft en een derde voor voorwerpen, archief- en expomaterialen. De laatst aangeschafte boeken staan op lijst "Aanvulling IV". Er is een speciale lijst met voor ons de belangrijkste onderwerpen in de serie Verslagen en Mededelingen van de Ver. tot beoefening van Ov. Regt en Geschiedenis. De boeken van Racer (268), Grasduinen (269), Fleur (282) en Onderdrukking en Verzet (314) zijn meer archiefstukken dan uitleenboeken, behoudens voor eigen werkgroepen dan. Grasduinen, Fleur en Wonderen..., samen 16 delen, zijn geschonken door de familie Keers, een ware aanwinst. Jammer, dat ten opzichte van het geld dat aan boeken is uitgegeven, het aantal uitleningen veel te laag is. Toch zeggen we ook nu nog steeds: wie boeken op heemkundegebied heeft en wil afstaan of even in bruikleen geven, kan bij de Werkgroep Bibliotheek terecht. We zijn daar steeds dankbaar voor. Onze bibliotheek is geopend op de eerste en derde maandag van de maand van 19 tot 20 uur.

G.F. Klaas

rapporteur.

JEUGDWERKGROEP

Janneke Geerdink
Angelique Slag
Gerben Smellink
R.Olde Dubbelink
Christiaan Bekhuis
Taco Sanders
Elsbet Pouwels
Roy Kremer
Robert Schuurhuis
Petra Bekhuis
Ewald Beld
Mark de Jong
Beate Elferink
Peter Sanders

Deze staat o.l.v. mevr. Slag, de heren Gerard en Wiegink. We komen elke 2e vrijdag van de maand bijeen in de bovenzaal van de bibliotheek 's avonds 7 uur. We krijgen daar soms lezingen, dia-voorstelling of werken aan een map en kunnen dan gebruik maken van de boeken en tijdschriften daar aanwezig. We maken ook regelmatig excursies. Zo zijn we vorig jaar naar de forellenkwekerij van Hulsink geweest, hebben de R.K.kerk bezocht en planten gedetermineerd langs het kanaal. In de herfst een paddestoelenexcursie gehouden o.l.v. de heer P.v.d.Maas. Het hoogtepunt was de excursie naar Munster. Voor het komend jaar staat o.a. het bezoekerscentrum de Noetselerberg op het programma.

dat de heer Nierop nu ere-voorzitter is?
dat de donateursavond 1984 z.m. op 13 december is?
dat we hopen op veel toeloop bij de nieuwe werkgroepen?
dat 't bovenzaaltje bibliotheek nu netjes is ingericht?
dat er meubels voor zijn aangeschaft ?
dat daar het hele zomer een expositie is te zien?
dat dit alleen kan op woensdagmorgen en maandagavonden?
dat de donateurs gratis boeken kunnen lenen?
dat men die boeken 'n maand mag houden en niet een jaar?
dat de tramlijn Gronau-Denekamp op 18-7-03 is geopend?
dat men hem op de fiets nauwelijks kon bijhouden?
dat dit ook niet de bedoeling was?
dat v.d.Maas op 1-11-1899 het huis van Frank kocht?
dat nog niet ieder zijn of haar donatie 1984 heeft betaald?
dat dit kan op giro 1451674 of Rabo 1401.01.284?
dat er 11 donateurs gingen en er 28 nieuwen kwamen?
dat we nu 251 donateurs hebben en 14 jeugd?
dat de winst op de zomerpostzegels f 508 bedroeg?
dat dit over 1984 duidelijk beduidend meer zal zijn?
dat we bij de verkoop medewerking hebben gehad van het
R.K.Vrouwengilde en de Postzegelvereniging Ootmarsum?
dat de mannetjespadden het hebben laten afweten dit jaar?
dat de boekjesverkoop goed loopt?
dat er van de Naoberschap een herdruk moest komen?
dat we voor het opzetten van een vleermuis vergunning van
het Ministerie nodig hebben?
dat deze dode vleermuis in afwachting nu zolang bij Gerard
in de diepvries ligt?

Colmaroam. Panorama

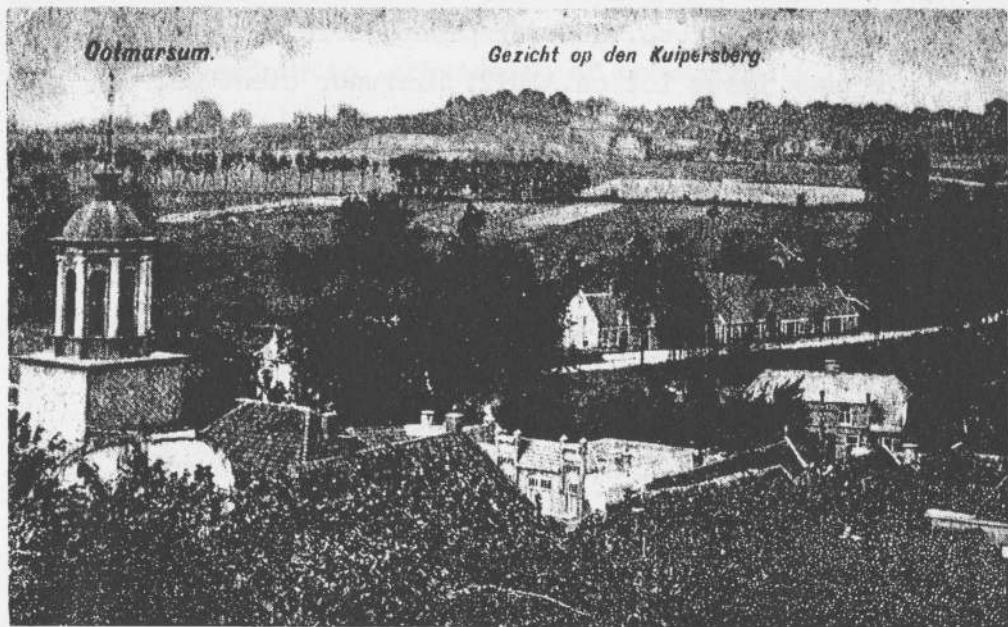
Het ligt in de bedoeling ook voor de jaren 1985-89 weer donateurskaarten te laten drukken met een oude afbeelding van Ootmarsum. Op deze, vorige en volgende blz. de afbeelding van de eerste serie met de verklaringen.

.-.-.-.

- 1980 - Blik op Ootmarsum vanaf de molen van Oude Hengel, vermoedelijk rond 1904. Links de schoorsteenpijp van de toenmalige boterfabriek en de molen van Bökkers.
- 1981 - Het vlöggeln in 1911, weinig bekijks, ieder deed mee.
- 1982 - De Keerweer is geen keer-weer meer. De huisjes aan het einde van de straat zijn gesloopt. De foto is van vlak na 1938.

1983 -Even voor het vlöggeln wandelend over 'n paoskaamp.
Ieder deed mee, ook de buurtschappen; foto van 1911.

1984 -De Doawnhöfte gezien vanaf de toren van de R.K.kerk.

BIJ ONS IN DE FAMILIE

Genealogie, een boeiende hobby.

Dit opschrift is bedoeld om Uw nieuwsgierigheid te prikkelen en Uw belangstelling te wekken voor het doen en laten van Uw voorouders. Vooral echter om de familiegegevens en -gebeurtenissen te verzamelen en vast te leggen en daarmee een basis te leggen voor 'n compleet familiearchief.

Men kan op eenvoudige wijze beginnen door persoonsgegevens zoals plaatsen en data op te schrijven van geboorte, huwelijk en overlijden betreffende ouders, grootouders etc. in alleen de mannelijke lijn. Men noemt dit een stamreeks. Doet U dit in zowel de mannelijke als vrouwelijke lijn - dus ook van moederskant - dan ontstaat een kwartierstaat.

Weet U deze gegevens niet te achterhalen uit nagelaten familiepapieren, trouwboekjes e.d., dan kan de burgerlijke stand van Uw woon- resp. geboorteplaats deze wel verschaffen. Deze gaan terug tot ca. 1812. Hiervoor dient wel een kleine vergoeding te worden betaald. Vanaf ca. 1911 kunt U, teruggaande in de tijd, de gegevens ook zelf opzoeken in het Rijksarchief, gevestigd in de hoofdplaats van Uw provincie. Voor Overijssel is dit het Rijksarchief te Zwolle, Eikenstraat 20, postbus 1227, 8001 BE. tel. 038-540722.

Deze archieven zijn openbaar en vrij toegankelijk. Sommige grote plaatsen hebben een eigen gemeentearchief, waar deze gegevens liggen b.v. Deventer, Zwolle, Utrecht enz.

Bent U er in geslaagd de verlangde gegevens tot 1812 boven water te halen, hoop ik dat U dusdanig enthousiast bent geworden, dat hieruit voldoende moed kan worden geput om verder terug te gaan. Nu wordt het n.l. wat moeilijker, omdat de

22 familiegegevens niet altijd en overal volledig zijn opge-

schreven; soms zelfs helemaal niet. U raakt nu allereerst verzeild in de z.g. doop-, trouw- en begraafregisters, die aangelegd en bijgehouden zijn door dominees en pastoors; ook soms door de koster, die vaak tegelijkertijd schoolmeester was. Deze dokumenten bevinden zich eveneens in de Rijksarchieven; de inhoud is vaak reeds door de betrokken ambtenaren gerangschikt op alfabet, waardoor het vinden wordt bespoedigd. Andere bronnen van waaruit kan worden gewerkt zijn volkstellingen, markeboeken, belastingkohieren, boeken der rechterlijke macht, etc. ook daar aanwezig.

Is men eenmaal op de goede weg, dan gaat men het als een uitdaging beschouwen nog meer te weten te komen, b.v. om de mogelijke oorzaken van bepaalde gebeurtenissen te ontsluiëren. Dan begint het detectivewerk te worden en groot is de voldoening als het gezochte na veel inspanning is ontdekt. Ontdekkingsreizen in het verleden, soms leuk, soms verdrietig, schandalig of onbegrijpelijk, maar in elk geval mateloos boeiend.

Mocht U zich geïnspireerd voelen bij het lezen van bovenstaande regels en een begin willen maken met een speurtocht in het verleden, dan kunt U zich wenden tot een der bestuursleden van onze Stichting. Bij voldoende belangstelling komt er dan een Werkgroep Genealogie.

Tenslotte geef ik U enkele resultaten van mijn eigen speurwerk. Mijn moeder, genaamd Schurink en geboren te Wijhe aan de IJssel, bleek haar wortels te hebben bij de zandboeren uit Salland. In het register der volkstelling van 1748 vond ik bij Ommen onder de buurtschap Lemele een gezin op het Erve Schurink bestaande uit: vader Wieggert Schurink, moeder Swaentje Berents, kinderen Jan, boven de tien jaar

en Beerent, Geertje, Hendrik en Peter onder de tien jaar. Om niet te achterhalen redenen wordt Hendrik opvolger van zijn vader op het erf; dus niet Jan of Beerent. Hendrik trouwt in 1771 met Geesje Velthuys, de jongste dochter van de schoolmeester. Zij krijgen vijf kinderen, waarvan er tien jaar later bij het overlijden van hun moeder, alleen de oudste zoon Wichert en de jongste, de pasgeboren Swaantje nog in leven zijn. Dit bleek toen vader Hendrik in 1782 opnieuw trouwde met Geertje Ootmink, een jonge dochter van een naburig erf. In de huwelijksvoorwaarden werd o.m. opgenomen dat deze kinderen uit hun moeders erfdeel krijgen:

"Aan de zoon Wichert twee hondert guldens, vier schapen, een kiste en een bijbel met silvere krappen(sluitingen). Aan de dochter Swaantjen twee hondert guldens, twee schapen, een kiste, een bijbel met silvere krappen en haar moeders silveren beugel". Verderop staat: "Verders verklaart Zij Bruid voornoemde kinderen als hare eygen kinderen aan te nemen om met en benevens de kinderen die uit dit huwelijk mogten worden verwekt in een egale portie hare nalatenschap te erven".

Uit dit tweede huwelijk wordt o.m. een zoon Berend geboren, die later naar Raalte trekt en op 8 juni 1822 in Wijhe huwt met Wilhelmina Hendrika Knaap. Uit hun nakomelingen is ook mijn moeder geboren in 1882. De oudste zoon Wichert is op het erf gebleven; evenzo deden zijn nakomelingen en zo ontdekte ik, dat deze boerderij nog bestaat en dat er nu nog een Hendrik Schurink niet alleen de scepter, maar ook de mestvork zwaait. Het ligt aan het Overijssels kanaal niet ver van Hankate.

EEN WERKGROEP DOCUMENTATIE GEWENST

Bij de studie van Werkgroep Geschiedenis II met betrekking tot de Franse tijd in Ootmarsum, de Landweren en de Hof Ootmarsum bleek telkens weer hoe moeizaam het is de gegevens te verzamelen en te rubriceren. Een paar keer heb ik in het bestuur van onze Stichting en in de werkgroepenvergadering de aandacht gevraagd voor een documentatie van alle gegevens Ootmarsum e.o. betreffende.

Hoe kom je nu aan een dergelijke registratie van gegevens ? Als ieder, die een boek leest waarin Ootmarsum wordt genoemd, dit even noteert of een velletje papier pakt en daarop vermeldt:

1. de naam van het boek, schrijver en uitgever,
2. de bladzijde waarop de vermelding staat en
3. het onderwerp, zoals kerk, natuur, Commanderie, etc.

en deze gegevens inlevert bij een Werkgroep Documentatie (dat zijn voorlopig de bestuursleden nog) kan deze ze in een kaartsysteem verwerken. Uiteraard zullen er dan wel dubblures zijn, maar dat geeft niets, het wordt uitgezocht.

Dat een en ander veel werk kost weet ik, maar toen ik zag hoe Nordhorn dit voor de Graafschap Bentheim verwezenlijkte, dacht ik: dan moet dat ook in Ootmarsum mogelijk zijn.

De andere werkgroepen kunnen daar bij eventuele onderzoeken veel plezier van beleven.

Wie helpt bij de opbouw en wie stelt zich eventueel beschikbaar voor een Werkgroep Documentatie ?

KOMT ER EEN NATUURSTUDIEGROEP II ?

Al direkt vanaf de oprichting van de Stichting Heemkunde waren er twee groepen, die zich met de natuur bezig hielden. De ene groep besteedde voornamelijk aandacht aan de planten en de andere vooral aan vogels. Door diverse oorzaken heeft deze laatste groep opgehouden te bestaan, maar van meerdere kanten is er op aangedrongen om zo'n werkgroep weer nieuw leven in te blazen. Dit jaar staan bovendien de weidevogels in het middelpunt van de belangstelling, omdat het aantal snel afneemt.

Enkele werkzaamheden van de werkgroep zouden kunnen zijn:

- het maken en kontroleren van nestkasten;
- het afbakenen van de nesten van weidevogels, zodat de boeren ze tijdens hun werkzaamheden niet per ongeluk stuk maken;
- het inventariseren van vogels in bepaalde gebieden.

De prachtige afwisselende omgeving rond Ootmarsum geeft volop mogelijkheden om diverse soorten waar te nemen.

Bij voldoende belangstelling zou er ook een jeugdgroep kunnen worden opgericht.

Hebt U in principe belangstelling bel dan even 2114, of geef Uw naam door aan een ander bestuurslid.

H. Oude Elberink.

FLITSEN UIT DE HISTORIE VAN OOTMARSUM

We kunnen de volgende boekjes, in de regel studieresultaten van de werkgroepen, uit voorraad leveren.

<u>Titel</u>	<u>Werkgroep</u>	<u>Prijs</u>	<u>Donateurs</u>
1.De Franse tijd	Geschiedenis II	6,--	5,--
2.Landweren in en om Ootmarsum	Geschiedenis II	6,50	
Idem met kaart		12,50	11,50
3.Stadsrecht van Oms.	Geschiedenis I	5,--	
4.Inwoners v.1829	Geschiedenis I	5,--	
5.Jaartallenboekje	Geschiedenis I	8,50	
6.Het lèven in de naoberschap	Dialekt en Folkl.	6,50	5,--
7.De Hof Ootmaraum	Geschiedenis II	19,50	17,50
8.Marken	P.van der Maas	7,50	
9.Ootmarsum vroeger en nu	G.F.Klaas	16,75	

Verkrijgbaar bij de penningmeester Commanderiestraat 5.

Ook in de boekhandel de no's 5 - 6 - 7 en 9, maar donateurs hebben dan geen reductie.

=====

EEN WERKGROEP "NAALD EN DRAAD" GEWENST ?

Bij voldoende belangstelling willen we starten met een werkgroep van deze naam. We denken daarbij aan het verzamelen en vervaardigen van oude Twentse klederdrachten, merklappen, knippatronen e.d. Voor andere suggesties houden wij ons aanbevolen. Voor informatie en opgave kunt U bellen:

Hanneke Scholten 1216

Riet Slag 2462

Joke v. Zuilekom 1994

MEDEWERKING GEVRAAGD

Wie kent er nog meer mensen op deze in 1910 of 1911 gemaakte (school-)foto? We hebben er al enigen, zoals Karel, Trees en Hermán Luttikhuis, B. en M.van Benthem, Johan Sanders, Grada Klaas, Fitse Wilmes, Gajt Rikmenspoel en Alex ten Brink. Dit is dus echt iets voor onze oudste inwoners en daarom bij goed licht: bril op de neus, vergrootglas in de hand en maar eens een poos aan het speuren. Een vrouw van 82 jaar herkende reeds bovengenoemde personen.

Overigens....hebt U nog oude foto's of kaarten?

Tijdens de tentoonstelling "Ootmarsum, vroeger en nu" met Kerstmis j.l. in de hal van het stadhuis hebt U kunnen zien dat daar iefs moois van is te maken. Het Ootmarsum uit het begin van deze eeuw gaat dan weer leven.

Zo zoeken we al jaren naar een afbeelding van de muzikentent op het Kerkplein, die daar stond tot 1939 en van de Jodenkerk (synagoge) in de Kloosterstraat, die daar stond tot 1936.

Hebt U ze? In elk geval, gooit U niets weg.

Vindt U wat, geef of leen het ons. In het laatste geval maken we er een reproductie van en U krijgt de kaart of foto onbeschadigd terug.

Als U Uw naam er achterop zet is het helemaal safe.

Wie helpt?

U kunt terecht bij de Werkgroep Bibliotheek annex Archief. Bekijkt U nu eerst de foto hiernaast eens.

G.F.Klaas.

BEEKDALENPROJEKT

De leerlingen van de derde klas van de Melchior Winhoff Mavo te Ootmarsum, zijn gedurende de hele meimaand tijdens de lessen aardrijkskunde, biologie en geschiedenis intensief bezig geweest met een projekt over de beekdalen in en rond Ootmarsum.

Het initiatief is uitgegaan van het bestuur van de Stichting Heemkunde Ootmarsum, die de school een brief stuurde en daarin vroeg of er belangstelling bestond een onderwerp samen uit te werken.

Uit diverse voorstellen is toen het Beekdalenprojekt uit de bus gekomen, omdat dit onderwerp het beste aansloot op de lessen die in de derde klas moeten worden gegeven. In het begin van dit schooljaar zijn de eerste besprekingen gehouden en zo kon begin mei met het projekt worden gestart. Hiervoor was eerst nog een roosterwijziging nodig, opdat een gedeelte van de lessen aardrijkskunde, geschiedenis en biologie op eenzelfde middag konden plaats vinden. Dit was noodzakelijk, omdat er een aantal excursies gepland waren.

In de eerste week vertoonde de heer J. Gerard van de St. Heemkunde dia's over het ontstaan van de beekdalen en de flora die er nu nog te vinden is. In de tweede week hebben de leerlingen een excursie gemaakt naar de molen van Frans te Mander. Hier zette de heer J. ten Hoopen van de St. Overijssels Landschap uiteen, waarom de molen in het beekdal werd gebouwd en hoe hij bediend moest worden. Ook werd summier iets verteld van de flora en fauna in de beekdalen, maar dat was ook te zien bij de permanente

tentoonstelling in de molen zelf. In de derde week konden de leerlingen een keuze maken: of naar het Rijksmuseum te Enschede (grafvelden), of naar het museum Natura Docet (ijstijden) of naar het museum van de Stichting Heemkunde (opgezette vogels) te gaan. In de vierde week moesten de leerlingen in kleine groepjes langs drie beekdalen lopen en daarbij allerlei opdrachten maken.

Zo moesten ze o.a.:

- de stroomsnelheid van een beek meten
- m.b.v. een loupe de sedimenten onderzoeken uit de beek
- verklaren waarom het opborrelende water uit het Kersbergdal er zo fantastisch schoon uitzag.

Op de andere lestijden van de zaakvakken moesten de leerlingen verslagen maken en bovendien voor elk vak nog speciale opdrachten maken. Voor geschiedenis was dat een tijdbalk, voor biologie moesten ze m.b.v. een flora leren determineren met als v.b. speenkruid en paardebloem.

Voor aardrijkskunde moesten ze de vier belangrijkste ijstijden uitleggen met de stuwwallen en de verschillende grondsoorten verklaren.

Als huiswerk mochten de leerlingen van één van deze vakken een speciale opdracht uitwerken, waarin ze het meest geïnteresseerd waren. Voor geschiedenis konden ze zich verdiepen in de watermolens of grafvelden. Voor biologie was dat het maken van een herbarium of een bepaald dier behandelen. Het moest allemaal wel met het beekdal te maken hebben. Voor aardrijkskunde moesten ze dan het verschil van de bebouwing op de stuwwallen uitleggen van vroeger en nu. Ook de relatie grondwaterstand en het ge-

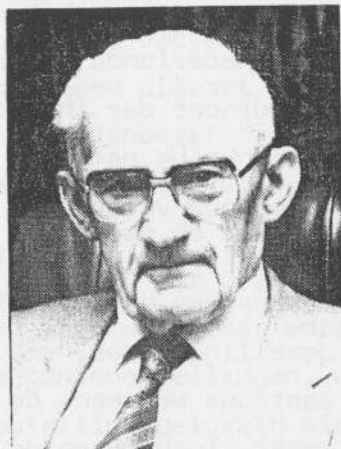
bruik van agrarische grond behoorde tot de mogelijkheden van onderzoek.

Het vak Nederlands werd er ook nog bij betrokken, omdat de leerlingen als opdracht een brief moesten schrijven naar de gemeente. Bij een excursie bleek nl. dat één beekdal behoorlijk verontreinigd was. Tenslotte moesten de leerlingen bij het vak tekenen nog een vrije opdracht maken van een studie naar de natuur en ook hier werden planten of struiken uit de beekdalen als voorbeeld gebruikt. De projektvorm is als verwerking gekozen, omdat de meeste leerlingen deze vorm van onderwijs op de basisschool hebben gehad en dit zich ook in de toekomst in het voortgezet onderwijs zal manifesteren.

Het doel van het projekt was de leerlingen enerzijds duidelijk te maken dat de vakken veel met elkaar te maken hebben en elkaar overlappen. Dit in tegenstelling met wat ze meestal op school ervaren. Anderzijds hopen we dat de leerlingen de natuur rond hun eigen woonplaats extra leren waarderen en mee zullen helpen om die in stand te houden, want met name de beekdalen worden sterk in hun bestaan bedreigd. Het was dan ook prettig te horen toen een leerling aanbod te helpen om de dalen schoon te maken, c.q. te houden.

H.Oude Elberink.

Bij de uitgifte van een jaarboek door de Stichting tot Bevordering van de Heemkunde van Ootmarsum en Omstreken werd me gevraagd iets over mijn bevin-
ding als bestuurslid en groepsleider mee te delen. Mijn ervaring als zodanig heeft natuurlijk te maken met die van de bestuursleden en werkgroepen, waarvan ik deel uitmaakte.

Bij de oprichting van de Stichting zijn een aantal werkgroepen ingesteld, die ten doel hebben het heem, dus je omgeving, meer grondig te leren kennen. Je wordt dan betrokken bij de geschiedenis van je omgeving, de natuur waarin je leeft, de taal die je spreekt en de publicatie betreffende deze zaken.

Voor de Wergroep Geschiedenis gaven zich ruim een tiental belangstellenden op. Daar een werkgroep niet te groot moet zijn om effectief te kunnen werken, werd het maximum aantal deelnemers op acht gesteld. Er moest dus al gauw een tweede geschiedenisgroep komen. In de eerste geschiedenisgroep, waartoe ondergetekende behoorde, werd begonnen met het opsporen van veldnamen in de omgeving en deze in kaart te brengen. Naderhand heeft de cultuurraad van de provincie dit onderwerp voor alle plaatsen in ons gewest aan de orde gesteld.

Een volgend onderzoek betrof het vaststellen van de namen der inwoners van Ootmarsum binnen de wallen aan de hand van een kadastrale kaart van 1829.

Vervolgens werd het stadsrecht van Ootmarsum in verstaanbaar Nederlands omgezet. Op dezelfde wijze werd ook het "Landrecht der Thwente declareert" door Melchior Winhoff toegankelijk gemaakt. Nadien is nog het Jaartallenboekje Ootmarsum verschenen en thans wordt wat in de afgelopen eeuw vermelding verdient aan de vergetelheid ontrukkt. Maandelijks komt de groep bijeen en al gauw ontstaat er een gezellige sfeer, wat leidt tot een goede opkomst, maar waardoor wel eens de eigenlijke taak op de achtergrond geraakt. Toch wijzen de resultaten op geregeld onderzoek en al zijn we ons bewust dat het amateurwerk is, het geeft een zekere voldoening dat er iets goeds uit naar voren komt. Bij de Dialectgroep hielden we ons o.a. bezig met het beantwoorden van de vragen, die door het P.J.Meertens-Instituut worden gesteld. Om ook hier naar de maatstaf van amateurisme goed werk te leveren, werd professor Entjes uit Groningen uitgenodigd ons richtlijnen te geven. Hij was het trouwens met onze opzet eens.

Voor de Natuurstudiegroep was en is veel belangstelling, zodat ook hier twee groepen werden gevormd. Hierbij ging de belangstelling uit naar vogels, bloemen en planten, mossen en paddestoelen, in één woord naar alles wat tot het milieu behoort, waarin we leven en ons bewegen.

Enkele jaren mocht ik de leiding hebben bij het zoeken en determineren van de zwammen en mogen enkele lezingen over dit onderdeel en over de landschappen in Twente vermeld worden.

Bij het opsporen en uitzoeken van alles wat op het heem betrekking heeft is de literatuur een zeer belangrijk gegeven. Vanaf het begin is dan ook begonnen aan de tot standkoming

van een eigen bibliotheek, waarin voornamelijk werken worden opgenomen, die ons kunnen inlichten omtrent alles waarnaar onze belangstelling voor het heem uitgaat. In de afgelopen jaren is dan ook het boekenbezit flink uitgebreid en is dit voor alle donateurs toegankelijk. In dit vluchtig overzicht komt het belang en de invloed van de Stichting niet geheel tot zijn recht. Wat deze op gebied van voorlichting heeft gedaan moet dan zeker worden vermeld. Hiertoe behoren dan ook de tentoonstellingen, die gehouden zijn en waar het aan belangstelling gelukkig niet ontbrak. Verder de lezingen die 's zomers worden gehouden in hotel "Het Wapen van Ootmarsum" over geschiedenis en omgeving. Ook de rondleidingen door de stad en de uitleg van bezienswaardigheden aan zusterverenigingen mogen dan niet ontbreken.

Wanneer we dan nu een terugblik werpen op alles wat inmiddels tot stand is gebracht, dan mogen we ons verheugen in de opzet en bloei van onze Stichting Heemkunde. Begonnen met enkele enthousiastelingen is de Stichting uitgegroeid tot enige honderden donateurs, die geleid door 'n bekwaam bestuur en middels de vermelde werkgroepen in de afgelopen jaren veel heeft bereikt.

Moge dan deze belangstelling en geestdrift blijven, ja toenemen, immers de eigen omgeving - ons heem - heeft invloed op ons doen en laten en de liefde tot eigen volk en land is eenieder aangeboren en dus onuitroeibaar.

P.van der Maas.

KRONIEK 1983

Het stond in de krant:

- jan. 11 Gemeente koopt vakwerkschuur.
12 J.H.Geerdink nieuw raadslid C.D.A.fractie.
26 J.H.G. Hesselink nieuwe wethouder.
- maart 8 Nieuwe paddenval uitgezet.
Nationale boomplantdag, 'n 25-tal esdoorns geplant.
- april Hendrik Avéres zingt al 40 jaar Pallem Pallem
Paoschen.
15 Ferdinand Harmsen 50 jaar boswachter.
23 Dierenarts K. Meijers zegt praktijk vaarwel na
35-jarige loopbaan.
- mei 13 Oud-wethouder J. Bloemen overleden.
D.J.F. Huiskes overleden, raadslid, voorzitter
Woningbouwvereniging en KOSC.
Ook in de 2e fase van de Wildehof straten ge -
noemd naar Commandeurs van de Duitse Orde.
31 Maandag na Beloken Pinksteren: brooduitdeling
in de Ageler Es.
- juni 1 Afscheid Wim Essink van siepelmarktcommissie;
hij was een van de grondleggers van deze markten.
2 Plan tot woningbouw op perceel J. Tenniglo.
7 Wethouder Hesselink leent eerste L.P. uit.
Nieuwe voorzieningen in het voormalig museumpje.
11 Bij graafwerkzaamheden Kerkplein (pand Johannink)
een put van Bentheimersteen gevonden. Deze
stond bij de Nederduitse school, 1684-1876.
14 Afscheid burgemeester Fleers.
15 Kampeerboerderij "De Grens" van fam.Nijmeijer ge-
opend.

- juli 1 N.C.R.V. Kerkepad. T.V. opnames, Ootmarsum,
Oldenzaal, Weerselo.
- 23 Hendrik Hesselink 60 jaar kapper.
- 27 Weer straten van Commandeurs Duitse Orde.
- augustus 5 Molen Bökkers wordt opgeknapt.
- 29 Afscheid pastor Brummelaar.
- september 1 Zonnebloem van 5.65 m bij Bolscher.
- 9 Afscheid Zusters van O.L.Vrouw (Radboud -
internaat).
- 24 110 jarig bestaan van de Harmonie Caecilia.
- 26 Installatie pater H.P. Verschragen tot pastor-
deservitor van de parochie.
- 28 Afscheid Gajt Batsboer.
- oktober 28 Afscheid Antoon Hofsté, na 25 jaar bij de ge -
meentelijke plantsoenendienst te hebben gewerkt.
- november 5 Melkventer Sleiderink na 30 jaar met pensioen.
Afbraak perceel Blom.
- 8 Eerste "Siepelik" aangeboden.
Wethouder H.G. Veldboer 12½ jaar in functie.
- december 17 Afscheid gemeentesecretaris F. ter Laak.
- 17 Beëdiging J.C.M. Bogers als nieuwe gemeente -
secretaris.
- 27 Foto-expositie St. Heemkunde in het gemeente -
huis.

H. Scholten-Haverkate.

PADDEN OP VRIJERS"PAD".

Toen met de aanleg van verharde wegen ter gelegenheid van de ruilverkaveling in de Ageler Es, zowel landbouwverkeer en later ook toeristisch verkeer steeds drukker werd was het met de veiligheid der op het land levende padden afgeloopen. Voordien was het deze dieren mogelijk naar de kleigroeven te gaan, zonder daarbij een weg te moeten oversteken.

In het water moet de paring plaatsvinden.

Deze paringstrek geschiedt bij geschikte weersomstandigheden massaal. De padden zijn koudbloedige dieren, die bij invallen de kou traag worden, langzaam vooruit komen en zelfs stil blijven zitten. Zo kan een passerende auto honderden dieren doodrijden. Dat dit ook gebeurde was de reden dat de Stichting Heemkunde tezamen met de Milieuraad overging tot het vangen van de dieren door een afrastering te plaatsen, waarlangs ze hun weg zochten en in ingegraven emmers vielen. Het gaas voor de afrastering werd geschonken door het Wereldnatuurfonds. Gedurende een 6-tal jaren zijn de dieren overgezet en geteld en werden gegevens over weersomstandigheden genoteerd. Ondanks deze voorzorgsmaatregelen hebben wij het bestand niet op peil kunnen houden, getuige bijgaand overzicht. Wat de oorzaak is voor deze teruggang is ons nog onvoldoende bekend. Niettemin gaan we nog steeds door.

Jaar	A a n t a l		Totaal	Verhouding man:vrouw
	man	vrouw		
1980	1347	439	1786	3,1
1981	1135	346	1481	3,2
1982	749	439	1188	1,7
1983	844	456	1300	1,8
1984	430	352	782	1,2

Het zijn levende wezens en het is een akelig gezicht, wanneer de weg glad is van de dode padden.

We mogen niet nalaten te vermelden dat we medewerking ondervonden van de gemeente Denekamp door het plaatsen van borden, die de weggebruikers wezen op overstekende padden. Ook de Heemkunde Denekamp assisteerde en dit jaar ook de Amfibieënvereniging Lacerta uit Hengelo. Het meest verheugende is het enthousiasme van de leden van onze Natuurstudiegroep, onze jeugdwerggroep, jongelui van de Blokhut en van leerlingen van de M.W. Mavo uit Ootmarsum.

Belangstelling voor dit natuurgebeuren en 'eerbied voor het leven is voor deze jongelui een zaak geworden, waarvoor zij zich wilden inzetten. Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Natuur- en Milieufederatie Overijssel, wordt d.m.v. een fotoreportage en wat grafieken deelgenomen aan een reizende expositie.

J. Gerard.

EEN TWEEDE JEUGDGROEP ?

Zoals U wellicht reeds hebt gelezen, functioneert onze jeugdwerkgroep voortreffelijk.

De bedoeling van ons is, om op deze manier de jeugd voor de heemkunde te interesseren, zodat we in de toekomst vervanging verkrijgen voor de werkgroepen.

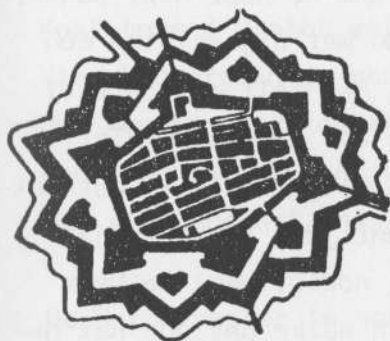
De leeftijdsgrens van deze jongens en meisjes ligt tussen + 10 en 15 jaar. Daarna missen ze de aansluiting met de andere bestaande werkgroepen.

Een tweede "andere" jeugdgroep oprichten, zal niet zo eenvoudig zijn, gezien de verschillende interesses van onderwerpen, het zelfstandig willen werken, de beschikbare tijd en meer van deze zaken.

Aangezien we hiervoor voorlopig geen oplossing hebben en aan dit probleem ook niet zo maar voorbij willen gaan, willen we toch ten allen tijde de gelegenheid geven om te beschikken over onze ruimte, de bibliotheek, alle andere informatie en de ervaring en kennis van de andere werkgroepen. Op deze manier kan dus een enkeling of een klein groepje met onze hulp zelfstandig een project of een onderwerp aanpakken.

Mocht er onder U iemand zijn, die een oplossing heeft voor dit probleem, of een goede suggestie, dan graag Uw hulp.

De voorzitter.

Waar gaan we dit jaar naar toe en hoe en wanneer, is een vraag die jaarlijks door het bestuur wordt gesteld als het om de excursie gaat. Dat is probleem I. We zijn er over uit dat zowel de historische groepen als de natuurvrienden zoveel mogelijk aan hun trekken komen. Dat is probleem II. Soms lukt dat, soms

niet. Toch, met deze twee doelen voor ogen is een reiscommissie nu reeds begonnen met de voorbereiding van een trip naar de eeuwenoude vestingstad Naarden en wel op 15 september 1984. Zet U dat dus maar vast in Uw agenda.

In Naarden zijn zoveel mogelijkheden dat een ieder volop kan genieten. In één dag kom je zelfs niet klaar met alle wandelingen langs de vele historische gebouwen of in de natuur, met boottochten en musea, enz., zodat we 'een keuze moeten maken.

Waarom Naarden?

Dat is duidelijk: allereerst om de vele mogelijkheden dicht bij elkaar, maar ook speciaal omdat inwoners van een oud vestingstadje, indertijd gesticht door Othmar, toch ooit de mooiste van de weinige echte vestingen in ons land moeten hebben gezien.

Nader bericht volgt. Tabé.

De "reiscommissie"

H.Geerdink en G.F.Klaas.

BRIEVENPOSTERIJ

Van een oud-inwoner van Ootmarsum de heer M.W. Oosterwijk ontvingen we een schrijven met bijgesloten een gedicht, rijmelarij, noemt hij het zelf en een veel betere betiteling verdient het ook eigenlijk niet. Desondanks volgt het hier letterlijk zoals we het ontvingen, dus met fouten en eigentijdse schrijfwijze. Aandachtig lezen is echter wel nodig, want de Heer Oosterwijk wilde graag weten in welke periode het geschreven kon zijn. Hij tastte daarover volkomen in het duister. Via wat omwegen kwam hij bij ondergetekende terecht.

Hier volgt het dan:

"Te Ootmarsum gaan wij staag ter kerk
Eén uur gaans dat is Christen werk.
Doch het stadje is de weg wel waard
Er woont een volk van goeden aard
Het is zeer gul, goed en op regt
Men heeft er een kanton gereg
De Regter is een snugre Vent
Maar aller schraalst zijn tractement
'k Wensch daar hij goed het regt bestierd
zijn tractement verbeterd wierdt
Deurwaarders ja die zijn er ook
Maar liever ziet de boer een spook
Dan deze Heeren met hun lint
Dat hen aan zoo veel kosten bindt
Dan moet er worden bij verhaald
Dat men slechts naar de wet betaald

De Notaris daar en de Advocaat
zien graag dat men wat met hen praat
Hun raad en werk hoe ook gesteld
Kost tevens U niet weinig geld
Vier Docters in de medicijn
Dus kunst om ras ontziend te zijn
Doch kunnen zij U goed genezen
Als g' hunne artzenij maar niet wilt vreezen

De Burgemeester is een man
Die 't stadje goed regeren kan
Hij is een man van goed gemoed
En staat met zijne reden goed
De Rector met drie Secondanten
Dat zijn nier zeer geleerde klanten
De jeugd betaald de lessen zwaar
Maar worden ook van zessen klaar
Stads school staat onder G. van Goor
Een goede Meester door en door
Hij onderwijst met lust de jeugd
Tot zijne en der Oudren vreugd
Hij is hier bijkans 50 jaar
En maakt ze ook van zessen klaar
d'Ontvanger is zwak van gezicht
Maar doet daarom volmaakt zijn pligt
Is op betaling naauw gezet
Doch houdt zich steeds aan regt en wet
Gij wordt door Hem niet achterhaald
Als ge op tijd Uw last betaald

Zoo niet dan gaat verstaat dit wel
Door heel de stad de aanmaningsschel
Maakt gij dan spoedig schoone lei

Zoo komt gij nog van kosten vrij
De Fabrikanten dat zijn Heeren
Die thans weer goed hun beurzen smeeren
Den wever geeft men vol op werk
Maakt hij het goed maar dicht en sterk
De kooplieden zijn in goeden staat
En geven goede El en maat
Men hoort dus minder van bankroet
Als men wel op andre plaatsjes doet
De Winkeliers zijn goed in stand
Op tijd betalen zijn contant
't Fak tappers is er legio
Dat hoort op zulke steedjes zoo
Veel bakkers bakken heerlijk brood
Voor honger sterven dus geen nood
Daar heb ik echter iets vergeten
Er is een Waard met een goed geweten
Dat is een vrolijke patroon
Zijn uithangbord de Keizerskroon
Zijn tafel word zeer wel bezet
Zeer zindlijk zijn logies en bed
Hem vindt beleefd een ieder Gast
Het paard wordt deeglijk opgepast
Hebt gij een muzikaal gehoor
Hij zingt U schoone liedjes voor

Zijn wijn is goed zoo rins als rood

Zeer smaaklijk boter kaas en brood

Zondags heeft hij societeit

Maar die was laatst de man haast kwijt

Omdat het in de kamer rookte

Als twintig heeren daar wat smookte

Dan daadlijk was Sinjeur gevat

Hij maakte in de muur een gat

Een blikken rad van avontuur

Tien duizendmaal draait het in 't uur

Het loopt in een vierkante ruit

En draait alzoo dan rook er uit

Dit gaf de goede man weer klem

En 't heeren volkje bleef bij hem

Een lantaaren staat er voor de deur

Maar die brand meestal zonder fleur

Doch dit is des opstekers schuld

Die deze lampen schraaltjes vuld

Maar dat heb ik nog niet verteld

Zijn naam is G. van Koningsveld

Ik kom er wel van tijd tot tijd

'k Hoor niet dat hij zijn klanten snijd

'k Durf dus hem dezen waard aan prijzen

Die naar Ootmarsum stad wil rijzen."

We zijn er met onze speurneus in gedoken en vonden diverse aanknopingspunten:

1. Rechter en advocaat Waar hiervan sprake is, is ook een gerecht en dat klopt, want er was hier een kantongerecht van 1811-1877. Zie Jaart.boekje.gedicht na 1811
2. Fabrikanten Fabrikanten hadden het goed. Dat stemt met historische gegevens. Jaart.boekje b.68. " na 1813
3. Burgemeester De eerste burgemeester hier was J.W.Essink 1820-1831, daarna kwam P.Dannenbargh. " na 1820
4. Notaris J.A.ten Pol was vermoedelijk de eerste notaris hier 1826-1906 " na 1826
5. Kantongerecht Was hier ten stadhuize gevestigd 1811-1877 " v66r 1877
6. Stadsschool Dat is de Nederduitse school geweest en die was hier van 1684 tot 1876 " v66r 1876
7. Rector met drie secondanten Ongetwijfeld waren die aan de Latijnse School verbonden. De periode met vier leerkrachten duurde tot 1862, daarna waren er geen vier meer. De school bestond tot 1869 " v66r 1862

8. Ontvanger zwak van gezicht Hieromtrent geen nadere gegevens te vinden.
9. De Keizerskroon Hotel De Keizerskroon is het huidige winkelpand G. Bekhuis, Grotestraat 13.
10. G. v. Koningsveld Dat was de sympathieke waard op de Keizerskroon. Zo rond het jaar 1850 gaf een dochter van hem les aan kinderen.
11. "Eén uur gaans" Kan de dichter(es) op 't Springendal hebben ge - woond, een Cramer misschien ? 't Is wel familie van inzender. Doet ook niet ter zake. In elk geval: we worden warm: nog even door - zetten.
12. G. van Goor Was hoofd van de Neder - duitse school midden en begin vorige eeuw.

De Latijnse School werd beroemd onder rector Moquette, 1841-1862. Deze huwde op 3 juli 1845 met Johanna Theodora van Goor. Haar broer G. van Goor jr. werd in 1841 leraar wiskunde aan de Latijnse School. Hun vader was hoofd van de Nederduitse school: G. van Goor sr.

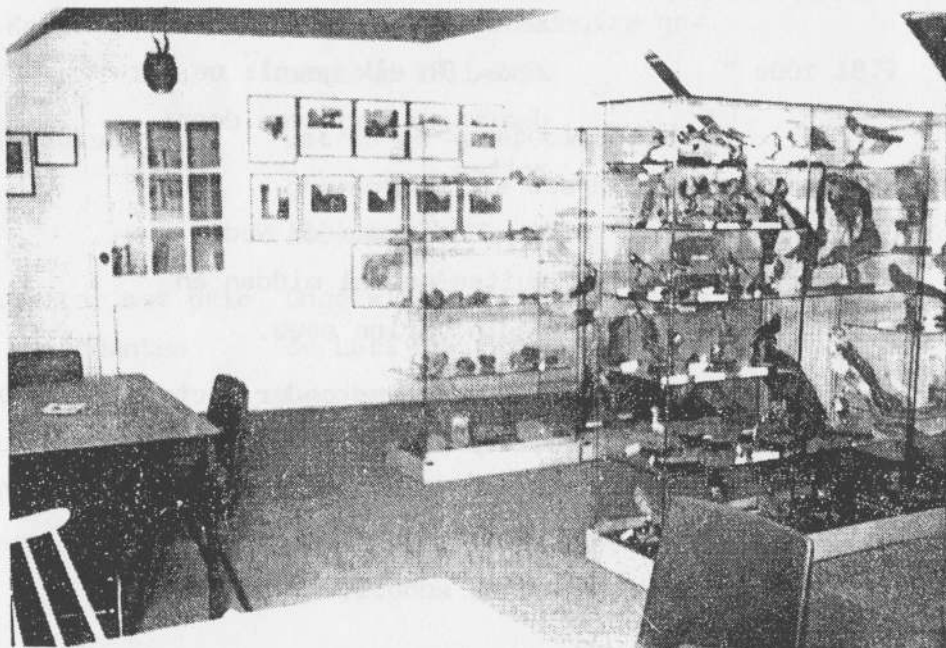
Vóór hem was C.Aeyelts hoofd der school. Die ging in 1811 met pensioen. Dat was in die tijd op 70-jarige leeftijd. G.van Goor sr. heeft er in het vers bijna 50 jaren dienst-tijd op zitten.

CONCLUSIE:

Samen met bovenstaande punten, die ons steeds nader tot het doel brachten stap voor stap en gezien de dienstdtijd van G.van Goor sr., aannemende dat hij in 1811 werd benoemd, komen we terecht in de buurt van 1860 of iets eerder of iets later dat het vers is geschreven. Het kan niet erg veel later zijn geweest, want zie punt 7.

Hartelijk dank dat U deze studie met mij op de voet hebt gevolgd. Hebt U nog een oude brief of verhaal of vers waarin wat staat met betrekking tot de historie van Ootmarsum?

Gustaaf Klaas.

← Antheridiën-
bekertjes

bloei
"sterretjes"

← sporen-
kapsel

voor de
bloei

"slaapmutsjes"

Ruig Haarmos

